

ВПРОВАДЖЕННЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗАДЛЯ ЇХНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

С.В. Безнос, ст. викладач

К.М. Гордієнко

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Метою дослідження є визначення напрямів зростання ефективності діяльності підприємств за допомогою диверсифікації, а також визначення основних характеристик потенціалу диверсифікації підприємств як чинника їх інноваційного і стратегічного розвитку.

Актуальність. Розвиток підприємства, що базується на використанні інновацій є найбільш перспективним, зокрема, диверсифікація є одним із підходів, що надає можливість підвищити конкурентоспроможність підприємства. Отже, одним із факторів, що впливає на здатність підприємства протистояти поширенню кризових процесів та дозволяє забезпечити більш-менш стабільну діяльність, навіть в умовах спаду загальної ділової активності є вироблення та реалізація стратегії диверсифікації, як одного із стратегічних напрямків розвитку.

Диверсифікація відображує процес розширення підприємницької діяльності підприємств та означає одночасний розвиток різних, невзаємопов'язаних видів виробництва, розширення номенклатури та асортименту вироблюваної продукції в межах одного підприємства, в результаті чого виробництва перетворюються на складні багатоцільові комплекси, що випускають продукцію або надають послуги різного призначення і характеру. Поняття «диверсифікація» у «Економічній енциклопедії» за редакцією професора Мочерного С.В. трактується як процес розширення номенклатури продукції, яку виробляють фірми та об'єднання.

Причинами диверсифікації підприємницької діяльності можуть бути:

- неможливість отримання додаткових прибутків у традиційній сфері функціонування підприємства через антимонопольне законодавство;
- стагнація (застій) ринку функціонування підприємства;
- необхідність інвестування накопиченого капіталу з метою збереження та збільшення його вартості, з одного боку, та підвищення ефективності функціонування підприємства, з іншого, шляхом підприємницької експансії;
- зниження ризиків і високі бар'єри виходу на світові ринки [1, с. 147].

Таким чином, можна виділити п'ять основних груп мотивів, що спонукають до диверсифікації – техніко-технологічні, фінансові, економічні, соціальні та стратегічні.

Цілями проведення диверсифікації є підвищення стійкості підприємства, можливість отримання синергетичного ефекту характерного за рахунок проникнення на ринки, економії за рахунок ефекту масштабу, а також випуску комплементарної продукції.

Що стосується основних переваг диверсифікації, то при втіленні стратегії диверсифікації існує стратегічна відповідність між існуючим і новим різновидами бізнесу фірми, що є джерелом її конкурентної переваги, з'являється можливість маневрування інвестиціями в межах портфеля бізнесу фірми, зменшується залежність фірми від діяльності на одному цільовому ринку, який поступово може зменшитися. Важливим моментом є те, що диверсифікація виступає як спосіб підвищення адаптивних якостей підприємства. При впровадженні стратегії диверсифікації відбувається розширення головного профілю діяльності – досягнення більшого об'єму робіт, що дозволяє отримати цінові скидки, знизити затрати на рекламу, підтримати репутацію товару на ринку, покращити технології обслуговування і підвищити завантаженість виробничих потужностей [2, с. 19].

Диверсифікація має також певні недоліки:

- для проведення детального стратегічного аналізу конкурентів потрібні великий обсяг інформації та знання управлінського персоналу, й тому стратегію диверсифікації слід визначати із врахуванням конкретних можливостей підприємства, його цілей і умов функціонування, необхідно постійно проводити комплексне дослідження визначення шляхів досягнення поставлених цілей, що потребує залучення великих фінансових, матеріальних та інформаційних ресурсів;

– не існує єдиного обумовленого часу, коли підприємство має прийняти рішення про застосування стратегії диверсифікації, важливим є час виходу на ринок, так як підприємство має з'явитися на ньому першим, як провідне підприємство;

– висока вартість входження на нові ринки зобов'язує мати на увазі, що не можна ризикувати більше, ніж може дозволити власний капітал, необхідно враховувати наслідки ризику, адже ризик при проведенні диверсифікації діяльності підприємства зростає при вторгненні в нову для себе галузь.

Тобто, необхідним є розуміння того факту, що «диверсифікація має зміст лише тоді, коли менеджер упевнений у прекрасних перспективах бізнесу» [3, с. 14].

Таким чином, диверсифікація виступає однією зі стратегічних альтернатив розвитку підприємства, яка дозволяє отримати додаткові економічні вигоди в умовах складної ринкової кон'юнктури. Диверсифікація дозволить підтримати діяльність підприємства в період економічного спаду та дасть змогу досягти конкурентних переваг.

Необхідність подальших досліджень зумовлена системною економічною кризою в Україні, внаслідок чого рівень невизначеності умов та перспектив функціонування підприємств залишається високим, а розвиток даної галузі може забезпечити розвиток підприємницького сектору в цілому.

Результатом ефективної реалізації стратегії диверсифікації діяльності підприємства є досягнення поставленої ієрархії цілей:

- забезпечення виживання підприємства;
- стабілізація надходження грошових потоків;
- забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства та його готовності адаптуватися до зміни смаків споживачів, економії ресурсів на масштабах виробництва та безвідходних технологіях;
- визначення напрямку та шляхів забезпечення зростання підприємства;
- максимальна ефективність використання організаційно-управлінського потенціалу підприємства.

У подальшому мають бути проведені дослідження щодо оцінювання ефективності економічної диверсифікації в залежності від стану галузевого ринку, на якому працює підприємство.

Таким чином, підприємство повинно здійснювати диверсифікацію з найбільшою для себе вигодою і найменшим ризиком, тобто вибрати оптимальний варіант вкладення капіталу із максимально можливим прибутком і забезпеченням фінансової стійкості підприємства.

Література:

1. Цогла О.О. Становлення диверсифікаційних процесів у діяльності підприємств [Текст] / О.О.Цогла // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №7. – с.147–151.
2. Богуславський Є.І., Черниченко А.О. Вибір оптимального методу диверсифікації підприємств [Текст] / Є.І. Богуславський, А.О. Черниченко // Ефективна економіка – 2013. – №10 – с.14–18.
3. Корінько, М.Д. Диверсифікація як стратегія розвитку [Текст] / М. Д. Корінько // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 5. – с. 12–17.
4. Некрасова Л.А. Диверсифікація як інструмент зменшення ризику в діяльності підприємства Некрасова Л.А. // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. Випуск 6. – Кам'янець –Подільський: Абетка, 2012. – С. 170-173.
5. Cherkasova T.I., Beznos S.V. Innovative development of industrial enterprises funding features (Черкасова Т.І., Безнос С.В. Особливості фінансування програм інноваційного розвитку промислових підприємств, англ.) [Електронний ресурс] // Економіка: реалії часу. – 2015. – №4 (20) – с. 59–64.